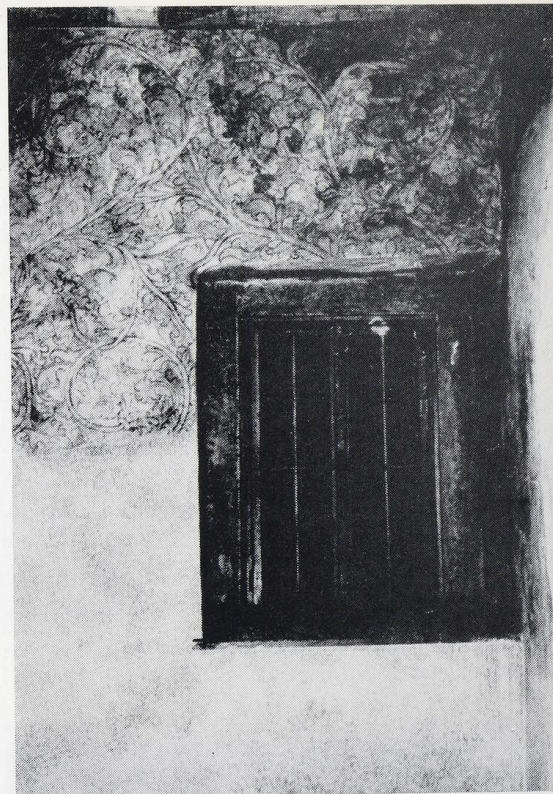

17. Orava — hrad, ostenie okenného výklenku na východnej stene 2. poschodia donjonu, 1480—1483

18. Orava — hrad, výzdoba na južnej stene 2. poschodia donjonu, 1480—1483

vývinu až do obdobia okolo polovice 15. storočia. Vtedy výtvarný štýl prekonal vývoj od výhradne tematickej výmalby interiéru, ohraničeného v dolnej polovici iluzívnym soklom alebo závesom, až k voľnému a netektonickému tapetovaniu. Weingartner spomína, ako sa táto voľná ornamentálna výzdoba vyvinula v priebehu 15. storočia. Bližšie si všíma niekoľko jej významných príkladov, nachádzajúcich sa na nádvorí zemepanského hradu v Merane, v „Zelenej sále“ hradu Reifenstein, vo veži hradu Freundsberg pri Schwazi, napokon príklady z mestskej architektúry v meste Hall (obr. 22). Hovorí: v porovnaní s malbami 14. a 15. storočia znamenajú malby druhej polovice 15. storočia podstatne naturalistickejšie podanie, organickejšie pohybové formy, väčšiu virtuozitu ornamentálnych kompozícií. Ustupuje tu prísne architektonické členenie steny. Členenie je ešte viditeľné v interiéroch v Reifensteine a v Halle, kde rámovanie okien

a výklenkov akcentuje vimperk a kraby na hrane steny. Dobovému vkusu však celkove vyhovuje skôr nearchitektonický tapetový systém, a preto sú viac v oblube úponky. Dokazuje to ich použitie na pozadiach tabuľových oltárov i v interiéri cirkevných stavieb.²⁹

Podľa Weingartnera sa teda prvotná forma gotickej nástennej výzdoby vyznačuje architektonickým členením steny, kde pôvodný, pravdepodobne látkový alebo kožušinový záves bol nahradený parapetom alebo iluzívnym závesom. Ten sa postupom času mohol zmeniť na iné formy, napr. kvádrovanie (v Sabbionare a na Sprechensteine). Pôvodný záves zastával funkciu tepelného izolátora; vo svojej maliarskej podobe túto funkciu iba znázorňuje.

Podobné kvádrovanie pokrýva i východnú stenu miestnosti na 2. poschodí donjonu Oravského hradu. Kvádrovanie má pevnú, nemennú formu